

Členský zpravodaj

Veterán Rádio Klub

B r n o

Ročník V-1998

Číslo 4

WA 9 AXA

Jaromír, QTH Westmont, Illinois, USA

Jaromír, je dlouholetým kamarádem českých a slovenských radioamatérů, je příznivcem a členem VRK a SMSR. Velmi rád si popovídá s českými stanicemi. Má již několik českých a slovenských diplomů. Již několik let vlastní diplom VRK číslo 77.

Přesto, že je američan (z Moravy pochází jeho rodiče) umí velmi dobře česky. V naší zemi je poprvé. Víťame ho i v Brně a přejeme mu hezký a příjemný pobyt.

OK2LS

Členský zpravodaj VRK

Informační bulletin člen

Veterán Rádio Klub

Vydává

Rada Veterán Rádio Klubu

Předseda

OK 2 LS

František Frýbert

Poznaňská 6

61600 Brno

tel: 05/750439

OK2LS @ OK0PAB.CZE.EU

Místopředseda

OK 2 MZ

Leopold Neugebauer

Veveří 14

60200 Brno

tel: 05/750530

OK2MZ @ OK0PAB.CZE.EU

Jednatel

OK 2 BJT

Štefan Polák

Topolky 26

61600 Brno

tel: 05/756909

Pokladník a hospodář

OK 2 AIS

Aleš Tomšů

Hrnčířská 41

60200 Brno

tel: 05/41217052

OK2AIS @ OK0PAB.CZE.EU

Diplomový manažer

OK2BEH

Zdeněk Životský

Dřínová 1645

66601 Tišnov

tel: 0504/413562

OK2BEH @ OK0PAB.CZE.EU

Soutěžní manažer

OK2TH

Miroslav Vrána

ul. prof. Tučka 3508

76701 Kroměříž

tel: 0634/331585

Podávání novinových
zásilek povoleno
Oblastní správou
pošt v Brně
č.j. P/2-815/95

OBSAH

	strana
OBSAH	2
Záznam ze schůze VRK	3
Diplom VRK získal	3
KV širokopás. zesilovač 300 W	4
VF zes. 300 W str. součástek	5
VF zes. 300 W tišť. spoj.	6
VF širokopás. zesil. 50 W do 30 Mhz	7
VF zesil. 50 W str. součástek	8
Jak jsme začínali	9
Stav příspěvkové morálky	10
Noví členové	11
Změna adresy	11
Změna značky	11
Důležité kontaktní adresy	11

Příloha zpravodaje na pokračování:

Za tajemstvím éteru od OK 1 YG

Osmé pokračování str. 57 - 64

Záznam ze schůze V R K, která se konala v Holicích 29.8.1998.

Po přivítání účastníků předsedou rady VRK, vzpomněli členové povstáním památku již nežijících veteránů.

Pak přednesl následující zprávu:

- rada V R K se pravidelně v Brně schází a řeší stávající problémy.
- od poslední schůze se řady VRK rozšířily o 16 členů. Tedy od vzniku VRK bylo zaregistrováno 356 členů. Z toho počtu 26 již nežije. Věkový průměr je asi 64 let. Nejstarší člen je Michal OM 4 XX z Trenčína.
- v loňském roce byly vydány 4 zpravodaje, letos byly vydány 3 čísla. Zpravodaj připravuje Polda, OK2MZ. Distribuci zajišťuje OK2LS.
- každým rokem je rozesláno asi 100 přání k výročí a je uspořádán závod V R K. Tento vyhodnocuje Mirek OK2TH. V letošním roce se závodů zúčastnilo 123 stanic.
- Stanice OK 5 VRK navázala již více než 3000 spojení a QSL lístky byly odeslány.
- dosud bylo vydáno 234 diplomů za spojení s veterány a asi 120 doplňujících známek. Diplomy vyřizuje Zdeněk OK2BEH.
- rada V R K se rozhodla a nechala zhotovit pro aktivní členy VRK odznak. Ten obdrží členové zdarma. Část bylo rozdáno v Holicích a ostatní budou předány příležitostně.
- pokladník rady V R K podal zprávu o hospodaření která je aktivní a příznivá dalšího vydávání zpravodaje a činnost V R K.
- předseda rady VRK poděkoval za všechny zaslané připomínky a rady k organizaci a činnosti VRK.
- popřál všem veteránům a zúčastněným radioamatérům dlouhé zdraví a aby všichni prožili hodně aktivních let a hodně radioamatérských a veteránských setkání.
- příští schůze veteránů bude výroční, spojena s volbou rady V R K a pravděpodobně se bude konat v Brně kolem měsíce června 1999.

Diplom Veterán Rádio Klubu získal:

č.203 OK2LF František Lupač 24.7.1998

Doplňovací známku za 60 členu VRK získal:

č.84 OK2LF František Lupač k diplomu č.203

Doplňovací známky za 100 členu VRK získali:

č.53 OK2LF František Lupač k diplomu č.203

č.54 OK1MQY Erhard Mareček k diplomu c.184

Doplňovací známku za 300 členů VRK získal:

č.1 OK2LS František Frýbert k diplomu č.1

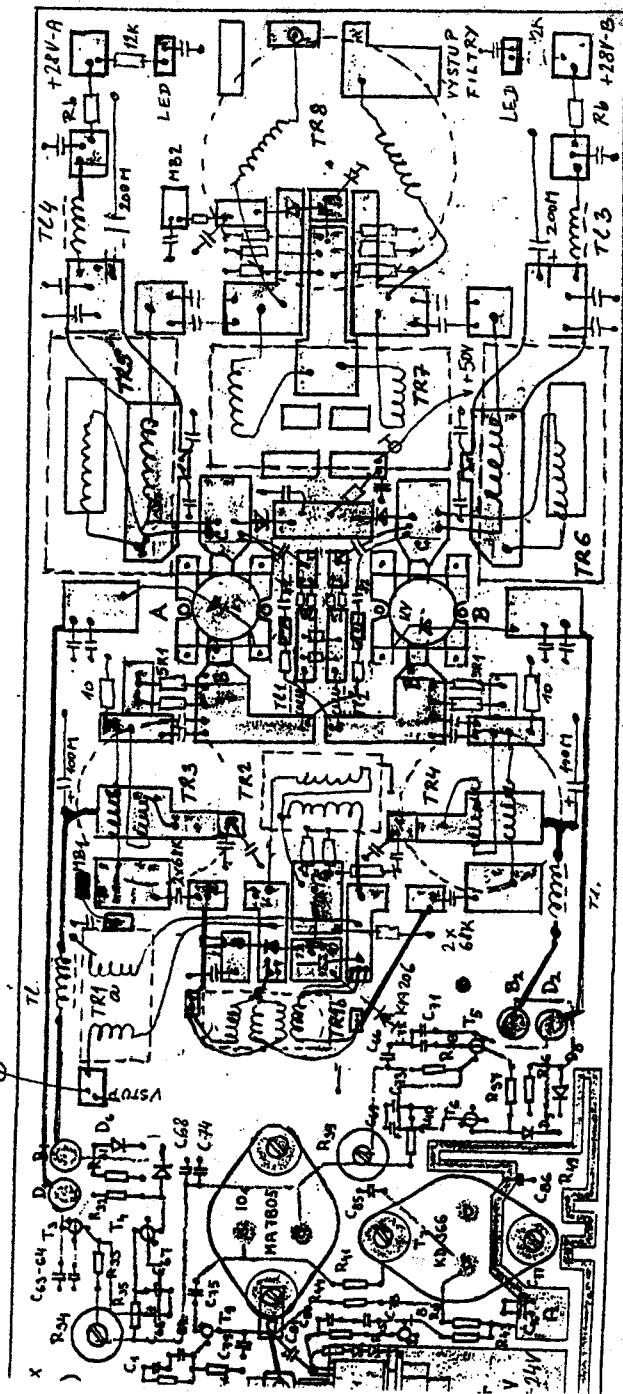
Congrats 73 de OK2BEH
Dipl.Mgr.VRK

T1=T2
KT 971A (MRF422
BLW15
BLW16
25C)

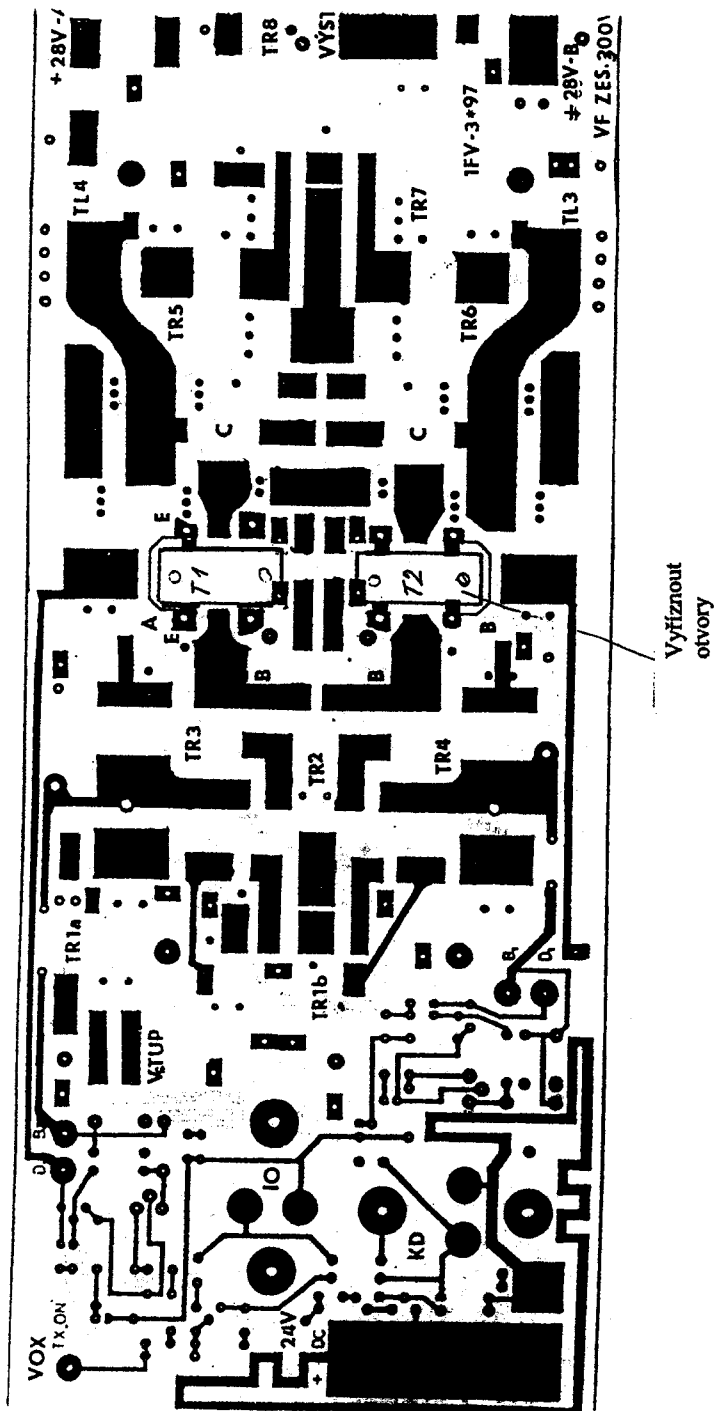
VF zesilovač 300 W
(pohled ze strany součástek)

VSTUP (REL)

75 Ω

VF zesilovač 300 W

s Motyčkou, že se ho pokusí zachytit. Motyčka proseděl celé svátky u klíče. Vysílal na vlně 160 m. Žárovka v anténě svítila. Nemohl se dočkat Šimandlova návratu. Ale přišlo zklamání. Nezachytil ani tečku. Motyčka poslouchal francouzské, anglické a holandské amatéry, psal si s nimi a získával od nich zkušenosti. 13. března dostal dopis od Deloye.

Pan Havel mu dal v Lucerně k dispozici malou komůrku používanou dosud jako skladiště filmů. Motyčka se doslechl, že jeho žádosti o koncesi na broadcastingový přijímač bude vyhověno. Natáhl tedy anténu, kterou přivedl ze střechy oknem na schody. Tam prorazil otvor zdí a vložil průchodní izolátor, jaký byl běžně k dostání v prodejné Radiojournalu na národní třídě. Přijímač umístil na stůl, vysílač mezi dvojitou střechu kabiny. Zavedl proud, sehnal elektrická kamínka a radiokabinet byl hotový. Zařízení měl připraveno, pokus mohl začít. Rozhodl se, že bude vysílat pod značkou OK1. Šimandlovi přidělil značku OK2. Pokus proběhl mezi 14.05 hod. a 14.45 hod. s výborným výsledkem. Uskutěčnilo se první československé spojení na krátkých vlnách a také první československé krátkovlnné spojení amatérské. Dokumentuje ho zápis v Motyčkově deníku s poznámkou: *Měl jsem až do večera povznesenou náladu.*

Tento pokus se opakoval v neděli 9. listopadu 1924 v poledne na vlně 150 m. O značce OK1 si Motyčka 13. listopadu opět poznamenal: *Tuto značku jsem si zvolil proto, že písmena OK značí mezinárodně československou příslušnost a připojenou jedničkou jsem se chtěl odlišit od profesionálních stanic. Poštovní stanice československé mají totiž za písmeny OK ještě další, třetí písmeno.*

Spojení OK1 s OK2 dodalo Motyčkovi kuráže. Noc co noc volal evropské stanice. Marně. Nevzdal se. Natahuje protiváhu. V neděli 30. listopadu 1924 v noci ladil na kratší vlnu, na které mu anténa lépe rezonovala. V 0.45 hod. volal CQ DE OK1 někde mezi 137 až 140 m. Do antény jde 300 mA. V 01 hod. volal znovu výzvu na 170 m. Zde byl antenní proud 400 mA. Slyšel 1AID DE G2SH, 5 UL DE 8UU a CQ DE 8DU. Vedl protiváhu ze dveří na chodbu a odtud oknem do nádvorního prostoru.

0145: CQ DE 0CA

0CA DE OK1 K

?? DE 0CA

0CA DE OK1

OK1 DE 0CA – QRK? QRA? QRS K

0CA hlásil report R8 a sdělil, že přijímá na dvě lampy. OK1 nebyl ještě kovaným telegrafistou a byl příliš rozrušen, než aby se mohl soustředit. 0CA mu dal něco holandsky, co Motyčka dobře nepobral a měl zapsáno jen útržkovitě. Zřetelné bylo. Že 0CA má stanoviště v Rotterdamu. Výměna reportu a údaj stanoviště se obecně považují za podstatné části amatérského spojení. Tato noc měla historický význam: uskutečnilo se první československé spojení se zahraničím na krátkých vlnách. Nejen amatérské, ale vůbec.

Závěr roku 1924, tak významného pro dějiny československé radiotelegrafie a radiotelefonie, přinesl ještě jednu senzační událost: příjem zámořských krátkovlnných stanic v Praze. Ještě nedávno i odborný tisk považoval něco takového za nemožné. Bylo to 2. prosince 1924, přijímal Motyčka a výsledek pokusů byl publikován v Radioamatéru.

V BRNĚ

Úvoz je jedna z dlouhých brněnských ulic. Vychází z Konečného náměstí, blízko české techniky; po západním úpatí Špilberka se svažuje ke Sladové.

Jednou v zimě 1923 táhli zasněženým Úvozem dva mladíci sáňky. Náklad na sáňkách byl pečlivě zabalen do huňaté deky. Sáňky klouzaly po sněhu, mladí pánové běželi vedle nich. A zrovna tam, kde se jede s dost příkrého kopečka, připlteli se jim do cesty strážník. Mladíci se mu chtěli vyhnout. Jeli obloukem kolem něho. Najednou se však sáňky převrhly a náklad se vysypal do sněhu. Mladí mužové strnuli. Strážník na ně upřel zrak.

Vladimír Lhotský a Zdeněk Petr postavili sáňky a sbírali náklad. Mladíci vypadali slušně a na sáňkách si vozí věci víc lidí. Strážník v tom neshledal nic podezřelého a pokračoval v obchůzce.

Co lampy?

Lampám se nestalo nic. Na štěstí. Vylila se však kyselina sírová z akumulátorů, ze žhavicího i z těch malých, ze kterých je složena anodová baterie.

Petr a Lhotský si postavili společně čtyřlampovku podle Štěpánkova návodu Čtyřlampový zesilovač vysokofrekvenční, který byl otiskován na pokračování v číslech 4. až 10. I. ročníku Radioamatéra. Název zesilovač vysokofrekvenční nebyl přesný. Ve skutečnosti to nebylo nic jiného než odporový zesilovač s řízenou kapacitní kladnou zpětnou vazbou mezi posledním, popřípadě druhým a prvním stupněm. Na vstupu zesilovače byl laditelný LC obvod z otočného kondenzátoru a rámové antény, resp. cívky s posuvným kontaktem při poslechu na anténu vnější. Na konstrukci tohoto přijímače byl zajímavý tzv. Odporový můstek – ebonitová destička, na které byly všechny odpory načarány tuhou: na této destičce byly také připevněny kondenzátory, vyrobené ze staniolu a slídy. Na snímku vnitřku Petrova přijímače jsou dobře patrný spoje, od odporového můstku k jednotlivým lampám.

(Užíváme úmyslně slova *lampa*, nikoliv *elektronka*. Motýčka upozorňoval již ve 3. čísle I. ročníku Radioamatéra, že Washingtonská radiotelefonní konference v dubnu 1922 doporučila termín elektronová lampa, avšak tento návrh se – až na vojenskou terminologii – u nás neujal. Psalo a říkalo se lampa až do r. 1938, kdy byl zaveden pojem elektronka.)

Stanice převáželi sem a tam. Jednu neděli se přijímalo u Petřů, druhou u Lhotských. První, co Zdeněk Petr zachytil na rámovou anténu, byl nedělní koncert z Paříže. Také byl slyšet Königswusterhausen a několik stanic telegrafických.

Lhotskému bylo dvacet let, Petrovi sedmnáct. Když se vyskytly první stanice na středních vlnách, zkusili i vysílat. Jednoduchý oscilátor, absorpční modulace s mikrofonom v anténě. Nehlásili se, ani nenavazovali spojení. Za to měli před mikrofonom virtuosa, který zahrál na housličky. Jeden známý Vladimíra Lhotského, tehdy student brněnské techniky, zachytil vysílání až někde u Vyškova. Vysílač byl umístěn u Lhotských, v Brně Na Nivkách.

Rok 1924 přinesl zdokonalení původní Štěpánovy, resp. Duroquierovy čtyřlampovky – odporového zesilovače s laděným obvodem na vstupu:

Na rámovou anténu možno přijímati časové signály z Nauenu i z Paříže dosti silně, psal Štěpánek. Nauen je možno se sluchátky na stole slyšet přes tři pokoje. Königswusterhausen na 4000 m, bursa i telefonie na 2700 m na tlampač. Taktéž Eberswalde a večerní pařížský koncert i předpověď ve 23.10 možno zřetelně zachytiti. Raiojournal jde na tlampač. Přiřadíme paralelně ke kondenzátoru vstupního obvodu další kondenzátory a můžeme zaznamenávati pomalou telegrafii přesoceánských stanic.

Ani s tímto zlepšením však nemohl přijímač obstát v situaci, která se rýsovala během roku 1924: přibýlo radiofonických stanic. Lidé chtěli slyšet mluvené slovo a hudbu; zájemce o telegrafii bylo možné spočítat na prstech. Lze se domnívat, že nadšenou

apologetiku Štěpánkovu do značné míry motivovaly komerční zájmy. Tužkou na ebonitu načmáraný odporový můstek s kondenzátory ze staniolu a slídy byly výnosným obchodním artiklem.

Ve 12. čísle II. ročníku Radioamatéra uveřejňuje Štěpánek popis a schéma Všekonzertové čtyřlampovky. Počestil název All-concert, ale zase se k němu vrátil. Allconcert měl laděný vysokofrekvenční zesilovací stupeň, detekční stupeň se zpětnou vazbou a jeden nebo dva zesilovací stupně nízkofrekvenční. Z laboratoře Nové Epochy, z rohového domu Lázeňské a Saské ulice na Malé Straně v Praze se vydal Allconcert na triumfální pochod republikou. Éra Allconcertu trvala několik let.

ROZHLAS A BYROKRATÉ

V roce 1925 sídlila Slovenská sekce rádioklubu v nových místnostech v Dlhej ul. Č. 33. Amatéři se tam scházeli denně. Jednou týdně se pořádal veřejný koncert. Ani velký koncertní sál nestačil pojmut všechny posluchače. V neděli 11. ledna 1925 se na takovém koncertě poprvé podařilo zachytit Moskvu. Její program byl reprodukován od 18 do 19 hod.

V Čechách přecházel rozhlas na střední vlny. 28. ledna 1925 zahájily Strašnice na vlně 550 m s pětisetwattovým vysílačem, Brno v září 1924. Radiotelegrafní vysílač OKB v Komárově vyl klíčován z věže Zemského domu na Žerotínově náměstí. Zde byla i stanice přijímací. Kromě klíčovací linky měl telegrafista k dispozici přímou telefonní linku pro domlouvání s obsluhou vysílače. Ve druhé věži zřídil Radiojournal své brněnské studio. Každý den v 18 hod. po skončení provozu přepínal radiotelegrafista obě linky do studia a ráno si je bral zpět. Ve dne vysílala komárovská stanice jako OKB poštovní telegramy, večer jako Radiojournal Brno zprávy, hudbu a přednášky.

Hospodářská situace Radiojournalu se jevila špatně. Míla Tučková hlásila a recitovala, hlavně se však starala o účetnictví. A někdy ani nevěděla, jak dát dohromady gáže. Základní kapitál společnosti se rozplýval. Posluchačů bylo stále málo, poplatky mnoho nevyvážely a to, co se vydělalo službami posluchačům, půjčováním, montováním a opravami přijímačů, to nestačilo kryt schodek rozpočtu. Baťa chtěl pomoci. Ovšem tak, že by Radiojournal převzal. S tím nesouhlasilo ani ministerstvo pošt a telegrafů, ani předsednictvo vlády. V březnu 1925 se vláda odhodlala k sanaci Radiojournalu. Vstoupila do společnosti s 51% kapitálu. Ustavil se Jednatelský sbor, složený ze zástupců ministerstva pošt a telegrafů, tiskového odboru předsednictva ministerské rady a ministerstva zahraničních věcí. Pracovníci Radiojournalu začali získávat pevnou půdu pod nohama. Snížily se poplatky, připravila se stavba nových vysílacích stanic.

26. ledna 1925 se sešli na ministerstvu vnitra a dr. Solotky dr. Kučera a štábní kapitán dr. Kuník. Konstatovali, že Anglie má přes milión posluchačů broadcastingu. Německo tři čtvrti miliónu, Rakousko přes 100 000 a Československo jen 1500. Je sice fakt, že není dost levných přijímačů, je málo vysílacích stanic a zato jsou vysoké poplatky, ale všichni tři se shodli, že hlavní brzdou a překážkou pokroku je těžkopádné povolovací řízení a zejména tupé a nemotorné vyšetřování politické spolehlivosti, které zdržovalo, řadu zájemců vylučovalo a ještě více odrazovalo. Navíc se muselo o každém novém abonentu zasílat ministerstvu národní obrany toto stereotypní hlášení:

Ředitelství pošt a telegrafů v Brně.

Čís. 16557/VIII.

Věc: František Sedlák v Lažánkách u Blanska,

Koncese na přijímací radiostanici.

Ministerstvo národní obrany

V Brně dne 25. února 1925

(telegrafní oddělení)

v P r a z e.

Udělili jsme jménem ministerstva pošt a telegrafů panu Františku Sedlákovi v Lažánkách č.23 u Blanska, narozenému v Rudici, příslušnému do Lažánek u Blanska, okres Boskovice, koncesi k zřízení, udržování a provozu jedné pevné a trvalé radiotelefonní stanice přijímací, čtyřlampové, Vlastní amatérské sestavy podle schváleného zapojovacího vzorce k poslechu radiofonie pro vlastní zábavu a poučení. Stanice bude umístěna v Lažánkách u Blanska číslo 23.

Za presidenta.

Nečitelný podpis,

Vicepresident.

Kulaté razítko:

Ředitelství pošt a telegrafů

V Brně.

Když tento dopis došel na telegrafní oddělení MNO, dostal prezentační razítko a razítko SPIS VRÁTÍ! A putoval na druhé oddělení hlavního štábu. Zatím co novopečený majitel radiotelefonní stanice přijímací poslouchal se svou rodinou muziku a zemědělský rozhlas, zpravodajští důstojníci pečlivě zanašeli jeho data do kartotéky osob podezřelých ze zájmu o elektromagnetické vlny. Až se spis vrátil zpět do telegrafního oddělení, dostal velké modré razítko AD ACTA a byl uložen na haldu ostatních, stejně znějících a stejně neužitečných lejster.

Hlavnímu štábu už bylo jasné, že to není k ničemu, bylo to jasné štábnímu kapitánu Kuníkovi a dr. Kučerovi a konečně to pochopilo i ministerstvo vnitra. Ale trvalo ještě do 27. listopadu 1925, než mohlo ministerstvo pošt a telegrafů oficiálně oznámit, že už nebude vydávat seznamy koncesionářů přijímacích stanic ani podávat hlášení ministerstvu národní obrany. Došlo ke zjednodušení povolovacích formalit. 16. dubna 1925 vstoupilo v platnost vládní nařízení č. 82 Sb. z. a n. Koncese na přijímací stanice budou udělovat poštovní úřady. Odstranění byrokratických překážek se projevilo blahodárně: na konci roku 1925 už bylo 14 542 posluchačů rozhlasu.

Rozhlasu? Ano, rozhlasu. Ani rozesílání, ani broadcastingu, ani radiofonie. V roce 1925 se ujal pojem rozhlas. Redaktor J. D. Richard toto slovo vymyslel a 21. května 1924 poprvé použil v Národních listech. V jeho článku čteme: *Broadcasting značí česky asi tolik jako široké rozhození, rozsev. Stanice přijaté zprávy nebo hudbu skutečně rozhlásí všem a proto je oprávněno, navrhuje-li pro její funkci název rozhlas. Doufáme, že rozhlas najde porozumění v kruzích majitelů přijímacích stanic stejně jako u všech, kdo dbají čistoty a výrazovosti řeči....*

Jako houby po dešti rostly a množily se obchody s radiosoučástkami a radioaparáty. Akciová společnost Orbis koupila od ing. Štěpánka Radioamatéra a vydává ho ve velkém formátu a v bohaté úpravě. Štěpánek ho, spolu s redakční radou, řídil a přispíval téměř do

každého čísla. Radioklub československý začal vydávat vlastní časopis *Československá radiorevue*. Vedoucím redaktorem byl dr. Baštýř, odpovědným Šimandl.

Denně, kromě soboty a neděle, od 17 do 19 hod. fungoval v Lucerně v 5. patře sekretariát radioklubu, s pracovním sekretářem, knihovnou a laboratoří. Každý pátek ve 20 hod. se konala členská schůze. Odborné přednášky se střídaly s debaterními večírky. Radioklub se stěhoval do nových místností na Slovanském ostrově. Přednášky probíhaly v geodetickém ústavě, společenské a debaterní večírky v Měšťanské besedě ve Vladislavově ulici.

Na Petřín putovala jedna exkurze za druhou. Ve vojenském historickém archívu v Praze je uchován fascikl, ve kterém je uloženo několik desítek žádostí o povolení k prohlídce petřínské vojenské radiostanice v roce 1925. Mezi zájemci byl například: Pěvecký sbor pekařů při Svazu potravních dělníků v Praze, ředitelství občanské dívčí školy v Praze VII Bubnech, Vinařská ul. (ředitelka Emilie Kozáková), Spolek vzájemně se podporujících dělníků, pracujících na železných konstrukcích v Praze a okolí (Jednatel Jindřich Kožíšek, Českomoravská čp.807), Domovina, sdružení pro rozumový, mravní a tělesný vývoj mládeže, Praha VII., čp. 1140, Podporující a práci zaopatřující spolek strojních zámečnicků Strojnická beseda v Praze (jednatel Fr.Tamchyna, Praha VIII., Drahobejlova 957) atd.

Dva zájemci byli odmítnuti. Výchovný odbor mládeže komunistické strany v Žižkově (předseda Fr. Kolář, Příbyslavská 4., jednatel Budínský), který chtěl uspořádat exkurzi pro děti, a Čs. radioklub. První byl odmítnut s tím, že dětem není z bezpečnostních důvodů dovolen přístup. Exkurze radioklubu měla být uspořádána u příležitosti celostátního setkání v neděli 22. března. Žádost však byla odeslána pozdě a referent telegrafního oddělení MNO ji dostal na stůl až 23. března.

Byly zakládány další místní kluby nejen v pražských předměstích, ale i ve městech mimo Prahu. Proto bylo rozhodnuto ustoupit od systému odboček pražského klubu a založit svaz klubů pod názvem Československý radiosvaz.

Novelizované prováděcí vládní nařízení k zákonu o telegrafech obsahovalo v §9 lit f) důležité ustanovení, které v předešlé verzi nebylo: *Zcela výjimečně lze koncesi vysílací stanice propůjčiti také jiným osobám, jsou-li svéprávné, spolehlivé a zachovalé, prokáží-li, že vysílací stanice hodlají zříditi a provozovati pouze k vědeckým účelům, dále projeví-li s tím souhlas ministerstvo vnitra a národní obrany a podrobí-li se a to na svůj náklad, před orgány poštovní a telegrafní správy zvláštní zkoušce ze znalosti radiotechniky, manipulace radiotelegrafními a radiotelefonními přístroji a z předpisů o radiotelegrafii a radiotelefonii. Bližší ustanovení vydá ministerstvo pošt a telegrafů.* První krůček k vypracování předpisů o zkouškách operatérů amatérských vysílacích stanic udělalo ministerstvo pošt a telegrafů. 14. srpna 1925. Pro povolování amatérského vysílání se začaly vytvářet právní předpoklady. Realizace byla však dosud v nedohlednu. Striktní zákaz stále platil.

CSAA2

Motyčka si dal natisknout staniční lístky a zhotovit velké razítko OK1, které na tyto lístky dotiskoval. První poslal 9. prosince 1924, a to stanicím G5RZ a G5TZ. 18. prosince koupil zlaté hodinky jako dárek pro Pavlu a v sobotu 20. prosince 1924 si zapsal do deníku: *Dnes večer po desáté hod. jsem vynesl na terasu Lucerny materiál na novou T-anténu. Drát jsem si opatřil rozvinutím vyřazené tlumivky, kterou jsem dostal z jeviště kabaretu*

Lucerna. Přepálenou izolaci jsem oškrabal a potřebnou délku odměřil podle dřívějších zkušeností a pokusů. Ještě v noci jsem anténu napjal mezi domem ve Vodičkově a ve Štěpánské ulici. Staré telefonní vedení jsem svinul již ve dne před tím. Nad nejvyšším bodem Lucerny (do Štěpánské) jsem vztyčil dřevěný sloup a do půlnoci po dobrodružném šplhání po střeších Melantricha (tudý se s terasy Lucerny muselo jít do Vodičkově) a Bergrů jsem konečně připojil drát oknem schodiště na svorku průchodního izolátoru do mé radiové kabiny. Nová anténa táhla lépe než stará a také příjem byl silnější. Bylo to jednak většími rozměry, ale hlavně příznivější výškou, neboť horní vodič byl nad úroveň kovových střeš Melantricha, telefonů u Bergrů, na Lucerně, ve Vodičkově a kovové střechy na Moravské agrární bance.

Peněz jsem v poslední době vydělal hodně večerním předváděním přes čas a občasným promítáním pro filmovou Burzu, což se platilo 100 až 150 Kč za dopoledne. Mohl jsem si tedy dopřát luxusu anodové baterie z malých kapesních článků o úhrnném napětí 400 V. Na radiové součásti jsem si vydělal svými příspěvky do časopisu Radioamatér. Mohl jsem splácet pozemek koupený v Bráníku a ještě mně zbylo na dárek pro Pavlu. Jsem tak zaměstnán ráno, v poledne, večer i v noci, že mne matka napomíná a má obavy o mé zdraví. Zatím se necítím nikterak unaven. Jsem rád, když mám stále co dělat.

30. května 1925 v 10.50 hod. spustil nový vysílač: TEST DE OK1. Na anodě bylo 330V, anodový proud byl 50 mA. V 11.45 hod. navázal spojení:

1OK S2 – R OK OM QSA TOO R9 OM TWO LAMPS DR OM VY GLD TO R OK U
CALL ME SOME SUNDAY MORNING ON 80 M ANSWERED BUT NO REPLY – VY
SRI OM BUT HAVE SCHEDULE WITH G2XY AND MUST LISTEN FOR HIM NW –
WILL BE TOO TOMORROW MORNING AT 500 GMT EXCUSE OM VY SRI – OK1
BS2

Na Motyčkově spojení s belgickou stanicí BS2 (A.L.Stainier, Louvain) je jedna maličkost záhadná: ANSWERED BUT NO REPLY. Odpověděl jsem, ale odpověď jsem už nedostal. To nijak nesouviselo s tím, že ho měl Motyčka zavolat některou neděli ráno. Komu že to odpověděla stanice BS2 a od koho se už sama nedočkala odpovědi? Omlouvala se, že má teď sjednáno spojení s G2XY a musí se po něm podívat. Motyčka si toto spojení poslechl: 1125 WAS CALLED BY CZECHOSLOVAKIA CSAA2 ES OK1 AND HAD TO ANSWER.... Teď se zase Belgičan BS2 omlouval angličanovi G2XY, proč se zdržel. Volalo ho Československo CSAA2 a OK1 a musel reagovat. Teď už to bylo jasné: na scéně je další československá amatérská vysílací stanice, CSAA2. A Pravoslav si to v tomto okamžiku ani neuvedomil. Svědčí o tom jeho článek Když se QSL-lístky zasílaly ještě v obálce:

„....Nebylo slyšeti ani nejmenší stopy po tom, že by pracovala jiná československá stanice. Nebylo slyšeti ani přímé signály, ani volání cizích stanic, jež by svědčilo, že ještě někdo v Československu pracuje na krátkých vlnách. Proto se zatajil dech, když jednou, poměrně záhy večer, koncem ledna nebo začátkem února 1925 pronikly do 80 m pásma osamělé značky, neboť v té hodině Evropa nebyla v Praze ještě v plné síle a ruchu. Pod tužkou se objevovaly značky: CQ CQ CQ DE CSAA2 CSAA2 – POKUSNÉ VYSÍLÁNÍ OD JEDNADVACATE HODINY STREDOEVROPSKEHO CASU – CSAA2. V první chvíli byl pisatel této stati (Motyčka) tak překvapen, že ani nepomyslel sáhnouti na klíč. Což kdyby šlo o léčku? Kdo je tato záhadná stanice? Ani opatrné vyptávání v radioklubu nemělo výsledku. Báli jsme se jeden druhého.... ...Nad značkou, zachycenou zimního

večera, zůstal stále němý otazník. Teprve po delší době, na sklonku léta 1925, zachycena CSAA2 znovu a to na všeobecné volání CQ.“

První poslech stanice CSAA2 si Motyčka do staničního deníku nezaznamenal. O informaci od stanice BS2 se zase nezmiňuje v citovaném článku. Buďto tedy této příhodě nevěnoval náležitou pozornost a neuvědomil si existenci stanice CSAA2, nebo v odstupň let, kdy tu vzpomínku psal, už na tuto příhodu pozapomněl.

— • • • —

Francouzský časopis La TSF moderne přinesl na 41. stránce lednového čísla 6. ročníku (1925) informaci operátora francouzské stanice F8AE o poslechové zprávě z Prahy, která obsahovala i údaje meteorologické a posudek celkových podmínek. F8AE dostal více poslechových zpráv. Píše: „un de ces correspondants habite Prague, á 1500 km de Paris.“ Není to jediná francouzská stanice, která na začátku roku 1925 dostávala hlášení z Prahy. Přišla i fotografie odesílatele – Mladý student s brýlemi a hustými. Dozadu česanými vlasy, sedící u stolu, na kterém stojí allconcert. Stěnu za stolem vyplňuje knihovna. Na stole chybí krátkovlnný přijímač. A ještě něco. Neboť tento mladý muž není nikdo jiný než operátor stanice CSAA2, která vzrušila Pravoslava Motyčku.

Motyčka se 17. července 1925 definitivně rozloučil s filmem, zlikvidoval všechna dráty i radiokabinety v Lucerně a nastoupil do Ety. Zasvětil svůj život radiotechnice. V září už vysílal z Ety.

— • • • —

Odborné časopisy si všímaly signálů na krátkých vlnách. Vysílání stanice OK1 registroval Wireless World ze 6. května, La TSF moderne v červencovém čísle, Wireless World z 9. září, z 18. listopadu, z 25. listopadu a ze 16. prosince 1925. Tento poslední, Wireless World ze 16. prosince, uváděl též hlášení o zachycené československé amatérské stanici CSAA2, a to od tří dopisovatelů.

CSOK1 pracoval se stanicemi FABC, S3UB, G5SI a znovu BS2. Všem dával při spojení svou úplnou pražskou adresu. NAME MOTYCKA? Nechává si opakovat FABC. Dnes ráno jsem četl Váš dopis. Hned Vám odepisuji. Mám volně navázaný Hartley, pracuji na vlně kolem 40 m, sděluje BS2. A kolik je v Praze hodin?... Pošlu Vám dopis v uzavřené obálce, pane Motyčka, slibuje S3UB. G5SI vypravuje o své anteně ve tvaru klece, laděné sériovým kondensátorem.

NOC z 10. na 11. června 1925. Tři hodiny deset minut ráno.

OK1CS U1CMX – GM OM QRN FIRST ES QSA R5 QSS QRA BORDEN 291
CHERRY FALL RIVER MASS –

- R – VY GLD TO QSO OM – QTC?

- R – WILL DO THAT OM – NW CUAGN 73S

FB

První spojení československé amatérské vysílací stanice přes Atlantický oceán. První spojení Československo – USA!

R přijato. VY GLD TO QSO OM jsem velmi potěšen tímto spojením, Old Man, Starý Muži, QTC? Máte pro nás ještě nějakou depeši?

Motyčka měl.

Toto spojení bylo zachyceno i v Anglii a zpráva o něm ihned dodána časopisu Wireless World. Ten ji uveřejnil tučným písmem 15. června 1925 na str.77.:

„Z Československa do Massachusetts.

Mr. J. Borden (ICMX) ve Fall River, Mass. Dosáhl minulý měsíc spojení s OK1 v Praze. Československá stanice, pracující na 42 m, poslala pozdravy Americké relátkové lize a jejímu presidentu Mr. Hiram Percy Maximovi“

- r - WILL DO THAT OM - přijato - vyřídím to OM -

Jak to, že Wireless World píše, že spojení bylo uskutečněno minulý měsíc? Pro to je jediné vysvětlení: informace došla do redakce již po uzávěrce a byla určena pro první červencové číslo. Vzhledem k její aktuálnosti a významu byla ještě dodatečně zařazena do červencového čísla, avšak v původním znění.

Poděkování od ARRL a jejího presidenta došlo nejprve radiotelegraficky přes Dánsko a pak ještě písemně. Dopis byl zařamován a dlouho zdobil místnost Radioklubu.

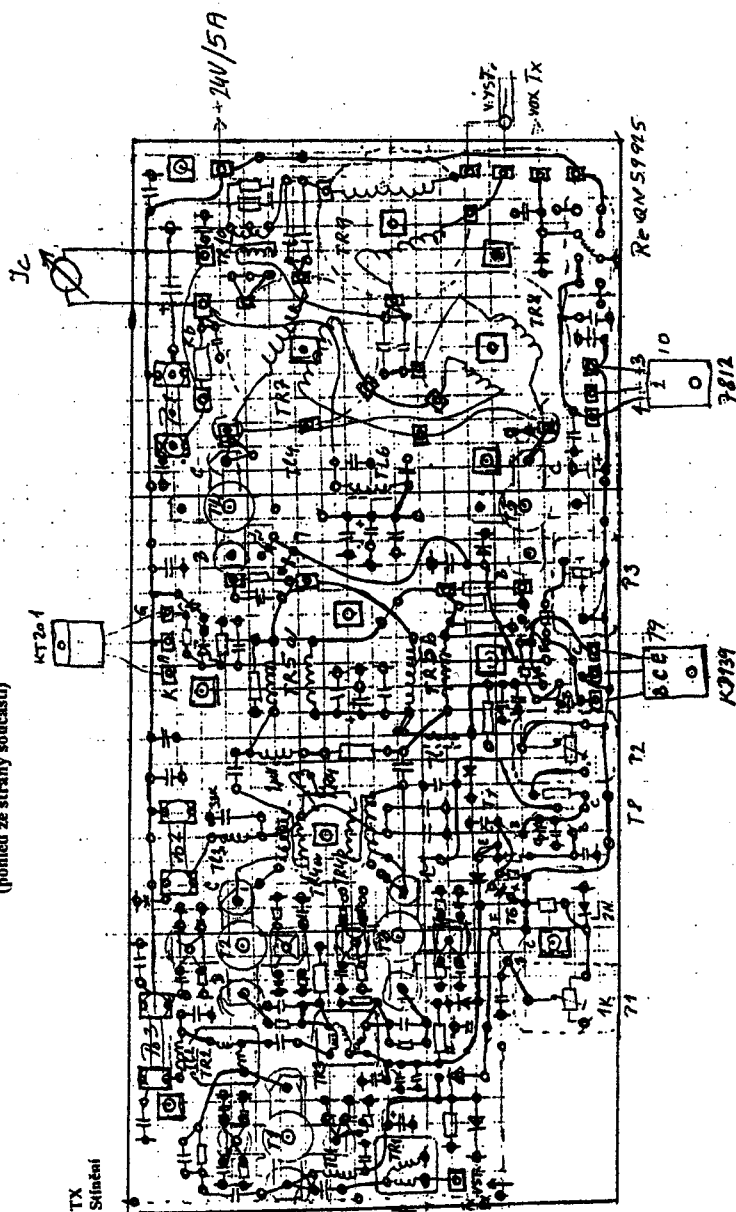
— • • • —

V roce 1925 se o amatérském vysílání ledacos píše a povídá. Radioklub by se také měl angažovat. Jeho jménem podává předseda, Emil Heindl, sekční šéf ministerstva pro zásobování lidu, žádost o povolení. Ministerstvo pošt a telegrafů ji postupuje k vyjádření ministerstvu národní obrany. Náčelník telegrafního oddělení, štábní kapitán dr. Kuník, Heindla zná. Ví, že řídí I. odbor ministerstva, který obhospodařuje luštěniny, uhlí, dříví, petrolej, obilí, elektrický proud a plyn. Ví, že je to korektní a příjemný pán, milovník rozhlasu, ale po technické stránce tomu moc nedá a morseovku neumí. Kuník ví oč jde, ale jeho pracovní náplň zahrnuje celou rozsáhlou problematiku vojenské spojařiny, ve které zatím pro krátké vlny není místo. Pokračuje se v budování rádiové sítě a naslouchací služby (v některých papírech najdeme i výraz „odposlouchávací“). Propracovává se způsob rádiového spojení s letadly a balóny (systematický návrh připravilo MNO již v roce 1923), ale všechno se odehrává na vlnách dlouhých a středních. Armáda krátké vlny ještě nemá. Jako odborníku je mu jasné, že by taková věc mohla mít velký význam. Zná však negativní postoj vnitra i opatrné stanovisko zpravodajského oddělení hlavního štábu. Koncipuje tedy (21. října 1925) odpověď:

„MNO nemá námitek, upozorňuje však, že po vyhovění této žádosti jistě dojdou žádosti nové.... Bude nutno zříditi službu kontrolní a naslouchací, a to nejen po stránce technické, nýbrž i ke kontrole vysílaných zpráv. Mimo to se může stát, že kromě stanic, na jejímž zřízení bude udělena koncese, vynoří se stanice zřízené bez povolení, jež případně mohou být nejvíce nebezpečny.“

MPT žádost radioklubu raději zamítlo. Nebylo však dost dobře možné zamítnout žádost Státní průmyslové školy Smíchov, protože odborný účel byl nepopiratelný. Ministerstvo pošt a telegrafů ji výnosem č. j. 332 ze 3. listopadu 1925 přidělilo volací značku CA1 a určilo, že vysílací anténa nesmí být vyšší než 30 m, výkon nesmí překročit 20 W a vlnová délka nesmí být delší než 150 m. Radové MPT si vzpomněli, jak kdysi udělovali profesorovi Nušovi koncesi na přijímač na ondřejovské hvězdárně, a nařídili operatétu stanice CA1, profesorovi Milinovskému, aby každé jednotlivé vysílání ministerstvu předem ohlásil. Zamítnuty byly žádosti, které podal 11. ledna 1926 Západočeský radioklub v Plzni, 31. ledna Hugo Nietsch v Krnově, 18. března Východočeský radioklub v Hradci Králové. Ten si chtěl postavit jednolampový 3-5 W vysílač na vlnu 150 m s absorbní modulací podle

(pohled ze strany současti)

Jak jsme začínali (po skončení druhé světové války)

V červnu 1945 vyšlo dvojčíslo 11/12 časopisu **RADIOAMATÉR** ve kterém se objevily první zprávy o zahájení činnosti Československých Amatérů Vysílačů.

ZPRÁVY ČAV

Ochotou redakce „Radioamatéra“ bylo výboru ČAV umožněno navázati styk nejen se svým bývalým členstvem, ale i se zájemci, kteří by se pro budoucnost o amatérské vysílání zajímali. Prosíme čtenáře, aby upozornili na tuto okolnost bývalé kolegy-amatéry, i nové zájemce. Necht' neopominou si opatřití příští výtisky „Radioamatéra“, kde najdou svou pravidelnou hlídku ČAV. Považujte časopis za oficiální orgán ČAV.

Z ústředí ČAV.

K četným dotazům bývalých členů ČAV, zejména bývalých koncesionářů, podává ústředí tyto aktuální informace. V dorozumění s příslušnými úřady považují se dosud všechny vládou republiky svého času zrušené koncese za dosud zrušené. Není tedy možno volně pracovati s vysílači na jakémkoli pásmu. Vyjímku činí případy, kdy amatér je vyzván a požádán úřadem (Národním výborem), aby vypomohl po čas komunikačních nesnází a zprostředkoval dodání úředních zpráv. Tím způsobem bylo navázáno několikero spojení, které nesmí amatéry uváděti v omyl, že by šlo o volné vysílání. Je v chodu jednání s vojenskými a poštovními úřady, aby došlo k brzkému vyřešení všech otázek, na kterých má výbor zájem. O postupu těchto jednání bude členstvo včas informováno. Prozatímní adresa Ústředního výboru ČAV je: Praha II, Václavské nám. 3/IV p. (Ing. Schubert).

Předběžné přihlášky (záznamy) nových členů posílejte jen písemně na adresu Karel K a m í n e k, Praha XII, Slezská 79 (OK1CX) a nezapomeňte uvést své úplné adresy. Staří členové hlásí tamtéž při přestěhování své nové QRA.

Zprávy pro tisk zasílejte redakci „Radiotechnika“ s výslovným označením „pro hlídku ČAV“ (důležité!). Technické články a pojednání posílejte technické redakci ČAV: A. Ryska (1RY), Praha X, Palackého ul. 51, telefon 214-12.

Nezapomeňte dodati na uvedenou adresu Ústřednímu výboru ČAV zprávy o účasti amatérů na domácím odboji.

V.

Stanovisko britské vlády k amatérskému vysílání.

Ještě za války prohlásila britská vláda, že se krátkovlnní amatéři ve válce výtečně osvědčili jako dokonale vycvičený materiál pro spojovací službu a že jim proto bude vysílání povoleno hned po skončení války v plném předválečném rozsahu. Jejich práce bude pak podepřena tím, že jim budou přidělovány nebo levně prodávány součásti z rozebraných vojenských komunikačních zařízení. Tím bude současně zabráněno přesyacení normálního trhu těmito součástkami.

Ač ještě není skončena válka na Dalekém východě, objevila se již skutečně na pásmech 80 a 40 m řada britských amatérských značek, většinou dobře známých z doby před vypuknutím druhé světové války. im.

Stav příspěvkové morálky k 15.9.1998: (Změny od vydání č.3)**Členské příspěvky za rok 1997 uhradili:**

OK 1 FGY, HH,

Členské příspěvky na letošní rok poslali:

OK 1 AK, AW, FGY, KD, KZ, HCD, HH, IWQ, UT, VEY,

OK 2 JK, LH, PCY, PEN, TU, SPS, VH,

Členské příspěvky na rok 1999 poslali:

OK 1 AA, ADZ, AEY, AGA, AGS, AHX, AIL, AJD, AWR, EV, GR, HH, HX, JST, MAY, NG, VEY, YB, ZL,

OK 2 BFY, BIQ, BKP, BNA, BNC, KR, LH, NA, PBC, PFO, TT, UA, VED,

OM 7 RR,

HB 9 LDU, SM 4 EWP, VE 3 NBW, WA 9 AXA,

Členské příspěvky na rok 2000 poslali:

OK 1 AEY,

Na činnost přispěli:

OK 1 MQY, OK 2 MWB

OK 2 AIS

ESPERANTO KONKURSO

O třetím listopadovém víkendu tj. 21. a 22. listopadu 1998 se koná 21. Ročník esperantského závodu. Je to závod propagační, SSB na všech pásmech, mimo pásma WARC. Bližší údaje jsou v minulých číslech zpravodaje VRK a AMA radio. Případné informace podá OK2LS.

OK 2 LS

Veterán Rádio Klub členská čísla

noví členové

358	OK2BNC	Ohnút Jiří Slunečná 4559, 76005 Zlín	29.08.1998
359	VE3NBW	Dr. Marha Karel, ex OK1EF 16 Claudet Crescent, Ottawa, Ontario, K1G4R5	29.08.1998
360	OK1AJD	Folprecht Vladimír Ladova 132, 46014 Liberec 17	29.08.1998
361	OK1AA	Zoch Luděk, ex OK1AAA Kafkova 21, 16041 Praha 6	29.08.1998
362	OK1AHX	Šrom Stanislav, ex OK1AHS Dělnická 786, 28000 Kolín II	11.09.1998
363	OK1AWR	Zahradník Jiří Stromovka 338, 56501 Choceň	15.09.1998

Změna adresy

050	OK1DMM	Mgr. Mihovič Miloš Hroznatova 487/15, 35301 Mariánské Lázně
095	OK2BIQ	Motyka Jan Tyra 30, 73961 Třinec
102	OK1KD	Kolář Ivo Jihlavská 74, 14000 Praha 4
137	OK1GR	Krch Jaroslav 41133 Prackovice n/Labem č.89

Změna značky

změna od

276	OK2YZ	Bradík Jaroslav	dříve OK2SKH	??..??..???
-----	-------	-----------------	--------------	-------------

Důležité kontaktní adresy:**Český radioklub**

U Pergamenky 3, 170 00 Praha 7

tel.: 02/872 22 40

fax: 02/872 22 09

PR: OK1CRA @ OK0PRG.#BOH.CZE.EU pro QSL lístky: P.O.Box 69, 113 27 Praha 1

Internet: crklub@mbox.vol.cz**QSL služba ČRK**

pracoviště: U Pergamenky 3, 170 00 Praha 7

tel: 02/872 22 53

návštěvy: středa 9 - 17:30 nebo dle dohody

Český telekomunikační úřad

Ministerstvo dopravy a spojů ČR

pí Bočková

Klimentská 27, 225 02 Praha 1

tel: 02/24 91 12 98

V dnešním čísle byly použity příspěvky, které jsme obdrželi od OK1FV, OK2AIS, OK2BEH, OK2BJT, OK2LS.
Děkujeme jim a těšíme se na další příspěvky.

Toto číslo členského zpravodaje vyšlo v září 1998 a neprošlo redakční ani jazykovou kontrolou!

Vytiskla tiskárna Vensen v Brně.